

позволя да си отворите църквата, но съ условие, че тя ще бъде подчинена на патриарха и че служението ще се извършва на гръцки езикъ, защото, вий българигѣ, съ вашия особенъ видъ руски езикъ, — сте явни врагове на Оттоманската империя“ *).

На единъ гръцки митингъ въ Солунъ, свиканъ да протестира противъ онѣзи фактове, които азъ заявихъ въ английския печатъ, фанариотския архиепископъ, който прѣдсѣдателствувалъ на митинга, извикалъ, като свършилъ рѣчта си: „Всѣки, който нарича себе си българинъ, е панславистъ, бунтовникъ, революционеръ. Да помолимъ Галебъ-паша, да закрие училищата на тѣзи врагове на нашето правителство“!

Оттоманското правителство не позволява на българитѣ да иматъ печатница. Всички учебни книги се получаватъ изъ Румелия и тѣзи книги подлѣжатъ на най строга цензура. Единственната българска гимназия въ Солунъ се подхвърля на непрѣкъснати дирения (обисквания) и само една намѣрена подозрителна книга вляче най строго наказание. Миналата година, единъ ученикъ отъ гимназията и баща му биле заточени въ Аравия, защото намѣрили въ масаса на ученика изображението на единъ руски кавалеристъ.

Обаче, даже при всяката парична помощъ отъ атинскитѣ и цариградскитѣ гърци, всички усилия на фанариотското духовенство, да удържатъ въ своя зависимостъ и да обърнатъ въ гърци македонскитѣ българи, — не могатъ да достигнатъ своята цѣль. Много е късно вече: у тѣзи нещастнитѣ, които тѣй дълго сж оставали прѣтиснати подъ двойно иго, вече се е пробудило националното чувство; тѣй виждатъ, че тѣхнитѣ бъл-

*) За да разбиремъ по добръ смисъла на борбата между гръцката и българската националности върху църковната почва, азъ считамъ за полезно да приведа изъ единъ пловдивски вѣстникъ, *Echo des Balkans*, извлечение отъ адреса, проведенъ на българския екзархъ отъ онѣзи зидари изъ Костуръ, които работили въ Атина:

„Прѣдъ видъ на прѣширната, съществуваща между гръцката патриаршия и българската екзархия и, като вземаме въ внимание, че като българи, ний трѣбва да изразяваме своитѣ симпатии къмъ своитѣ съотечественици: че гръцката митрополия въ Костуръ се стреми съ всичкитѣ си сили да закрие училищата, направени отъ българитѣ за обучение на своя националенъ езикъ: че въ учрѣдението на българската екзархия трѣбва да се вижда само възстановяване на Охридското